

2. DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

Večer 14. března jsme šli spát jako občané Československé republiky. Když jsme ráno vstávali, tak rádio hlásilo, že německá vojska překročila hranice. Pan prezident nám vzkazoval, abychom zachovali klid a hlavně se vyhnuli srážkám s německejma vojákama. Jinak že by z nás nadělali fašírku. A taky rádio říkalo, aby šel každej za svejma povinnostma. Venku padaly trakaře. Maminka mě nabalila jako pumpu a poslala do školy. Místo učení jsme si četli ze Starých pověstí českých. Když jsem přišla domů, seděla maminka s paní Urbanovou u rádia a brečely. Němci už byli v Praze.

**fašírka – nadrobno namleté maso (sekaná)*

(Eliška Horelová: Strhané hráze)

- ① Vyhleďte v ukázce větu, která naznačuje, jaké bylo ráno 15. března počasí.
- ② Pokuste se vysvětlit, proč si děti ve škole četly ze Starých pověstí českých. Víte, kdo tuto knihu napsal?

NĚMECKO HROZBOU PRO CELÝ SVĚT

V roce 1935 se nemocný prezident T. G. Masaryk vzdal svého úřadu. Novým prezidentem byl zvolen **Edvard Beneš**.

V té době se v Německu staly události nebezpečné pro celý svět. Oblibu a podporu řady lidí zde získala **nacistická strana**. Vedl ji **Adolf Hitler**. Jejím členům se říkalo **nacisté**. Uznávali jen **německý národ**. Prohlašovali, že **Němci jsou nadřazená rasa**. Proto by měli vytvořit velkou říši a ovládnout svět. Za nejvyšší rasu považovali nacisté Židy a Romy.

Nacistická strana vyhrála v Německu volby a dostala se tak k moci. **Adolf Hitler** se stal **předsedou vlády**.

Byl to výborný řečník. Pro své názory a **záměr vytvořit velký německý stát** získal většinu Němců. Měl připravený válečný plán: **bleskově ovládnout evropské státy a pak postupovat směrem na východ**.

Němečtí občané nadšeně vítají Adolfa Hitlera.

✚ Jak se nazývají lidé, kteří nenávidí jiné národnosti, opovrhují jinými rasami?

NAŠE REPUBLIKA V NEBEZPEČÍ

Hitler a jeho **spolupracovníci** začali **připravovat válku**. Jedině tak mohli uskutečnit svůj záměr – vybudovat velkou a silnou německou říši. Podle válečného plánu mělo přijít první na řadu Československo. **Hitler oznámil, že chce připojit k Německu naše pohraničí***. Žily tam totiž vedle Čechů asi 3 miliony Němců.

O tomto **Hitlerovu požadavku** se jednalo v roce 1938 v **německém městě Mnichově**. Hitler sem pozval zástupce Německa, Itálie, Velké Británie a Francie. Zástupce naší republiky pozván nebyl. (Jednalo se „o nás bez nás“.)

Podpis Mnichovské dohody – dohodu podepsali zástupci Německa, Itálie, Francie a Velké Británie.

Prezident Beneš a vláda se spoléhali na podporu spřátelených zemí – Francie a Velká Británie. Věřili, že budou proti připojení našeho pohraničí k Německu. Tyto státy se však za každou cenu snažily zabránit válce. Věřily, že se Hitler spokojí se zabráním českého pohraničí a nebude mít další požadavky. **Zástupci Velké Británie a Francie proto dohodu o předání našeho pohraničí Německu v roce 1938 podepsali.**

Německo – Germany [džə:məni]

**pohraničí – území ležící u hranic sousedního státu*

Naše vláda souhlasila, že pohraničí Německu odevzdá. Obávala se, že bez pomoci Francie a Velké Británie bychom se Německu neubránili. **Roku 1938** jsme tak **pohraničí bez odporu odevzdali Německu**. Češi se **odtud museli vystěhovat**. Československo přišlo o část území, lesů, zemědělské půdy a o některé továrny.

Z Před začátkem války vybudovala naše armáda podél hranic asi 10 000 **pevností**. Měly sloužit k obraně. Nejsilnější opevnění byla na hranici s Německem. Po podepsání Mnichovské dohody v roce 1938 museli českoslovenští vojáci tyto pevnosti opustit a předat je bez boje Němcům.

 Chcete se dozvědět více? Zadejte do vyhledávače „Československé pohraniční opevnění“.

UŽ NEJSME REPUBLIKA

Naděje československé vlády se nesplnily. **V březnu roku 1939 Hitler nejprve přinutil Slováky, aby se od nás odtrhli a vyhlásili samostatnou republiku.**

15. března 1939 obsadili němečtí vojáci zbytek naší republiky. Obsazení cizího území se říká **okupace**. Hitler prohlásil, že nás Německo „bere pod svou ochranu“. Ve skutečnosti **patřily Čechy a Morava od té chvíle k Německu**. Československá republika přestala existovat. Hitler rozhodl, že se budeme nazývat **Protektorát Čechy a Morava**.

Z Protektorát je území, kterému jiný stát vnutil tzv. ochranu. Ve skutečnosti zabrané území ovládá.

- Kdy vznikla Československá republika?
- Která událost přispěla k jejímu vzniku?
- Kolik let republika existovala, než ji obsadilo Německo?

PROPUKLA 2. SVĚTOVÁ VÁLKA

V září roku 1939 vtrhla německá armáda na území Polska. Začala 2. světová válka. Německo přepadalo další státy – např. Francii, Sovětský svaz (dnešní Rusko) a letecky zaútočilo na Velkou Británii. Bojovalo se nejen v Evropě, ale také v Africe a v Asii.

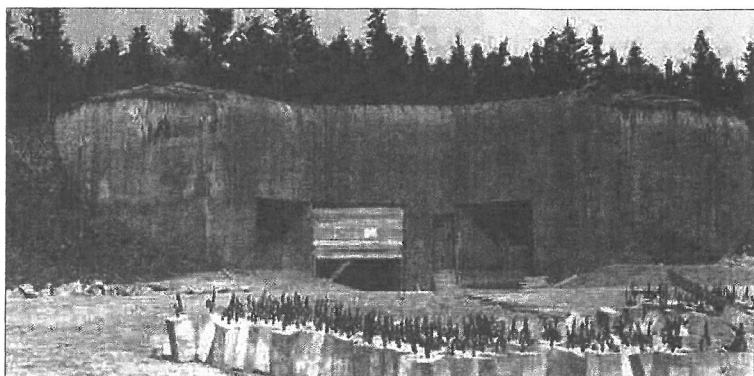
Válka **trvala 6 let (1939–1945)**. **Skončila porážkou Německa** a států, které bojovaly na jeho straně.

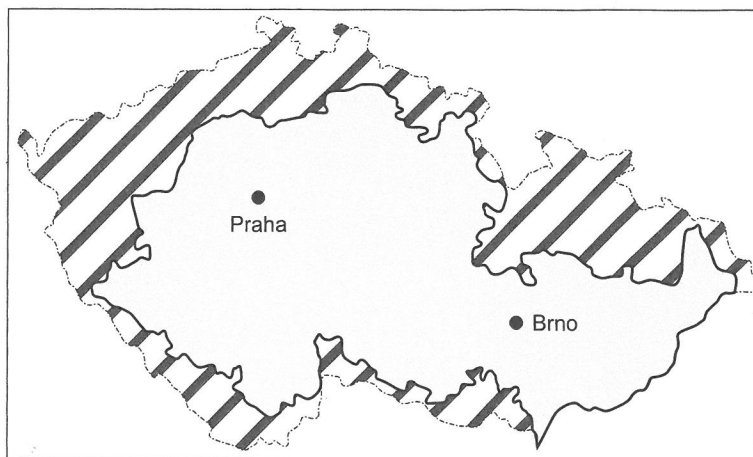
Uvedené státy (Polsko, Francii, Velkou Británii a dnešní Rusko) si ukažte na mapě.

vystěhování Čechů z pohraničí (rok 1938)

pevnost Hanička (Každá pevnost měla svoje jméno.)
V popředí jsou překážky s ostrými hroty (tzv. „prasečí ocásky“).

 Území naší republiky obsazené Německem v roce 1939
 Protektorát Čechy a Morava

vojáci za 2. světové války

JAK JSME ŽILI ZA OKUPACE A ZA VÁLKY

6

Zopakujte si, co je okupace. Kdy zahájili nacisté okupaci Čech a Moravy?

Za okupace a za války jsme měli svého prezidenta, vládu, policii a četníky. Ti však měli omezené pravomoci. Dozor nad jejich prací vykonávali němečtí politici a úředníci. Úředním jazykem se stala němčina.

Velkou moc měla německá policie zvaná gestapo. Zatýkala, věznila a popravovala ty, kdo nesouhlasili s obsazením naší republiky, strhávali německé nápisy a vyhlášky, psali na zdi protiněmecká hesla apod.

Z Místo československé vlajky byly na budovách vyvěšeny prapory s hákovým křížem – státním znakem tehdejšího Německa. České nápisy na úřadech a obchodech byly doplněny nápisy německými. Změnily se názvy ulic. Na silnicích se začalo jezdit vpravo, stejně jako v Německu. (Do té doby se jezdilo vlevo.) Děti chodily dál do školy. Od 1. ročníku se ale učily němčinu, snížil se počet hodin dějepisu a češtiny. I za protektorátu chodili lidé do kina, do divadla nebo na sportovní zápasy. Vycházely i české noviny, časopisy a knihy. Jejich obsah však kontrolovali němečtí úředníci.

Nejhorší osud potkal Židy a Romy. Hitler je chtěl úplně vyhubit. Nacisté jim zabavili majetek a odváželi je do koncentračních táborů. Tam byla většina z nich zavražděna v plynových komorách.

Z Židé museli nosit na oděvu zvláštní označení – žlutou šesticípou hvězdu s nápisem „Jude“ (Žid).

Vyhledejte, co byly koncentrační tábory.

Čeští muži nemuseli odejít bojovat do války. Byli ale nuceni vyrábět zbraně a zboží pro potřeby války. Hodně mladých lidí muselo jít pracovat do Německa do místních továren. Měli nahradit Němce, kteří bojovali ve válce. Mnoho Čechů odešlo do zahraničí (např. do Francie a Velké Británie). Zakládali tam československé vojenské jednotky, které bojovaly proti Německu.

Potraviny a další zboží se dalo, stejně jako za 1. světové války, koupit jen na zvláštní poukázky, tzv. přidělové lístky.

KONEC 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

Po šesti letech jsme se v roce 1945 dočkali konce války. Od východu osvobozovala naši zem a další evropské státy sovětská armáda, od západu americká armáda.

Po vyhnání německých vojsk se k nám znovu připojilo Slovensko. Zase jsme byli samostatný stát – Československá republika (Československo).

7

Zjistěte v kalendáři, kdy slavíme Den vítězství.

bojovat – fight [fait]

německá vlajka na budově městského úřadu

Židé za 2. světové války

lístky na potraviny z 2. světové války

osvobození Prahy v roce 1945

CO BY VÁS MOHLO ZAJÍMAT

Zbraně použité v 2. světové válce

Sovětský raketomet zvaný „kašuša“ odpálil během několika sekund 16 bojových raket.

Německé dělo vážilo 1350 tun, hlaveň byla dlouhá 30 m. Jedna střela vážila skoro 5 tun.

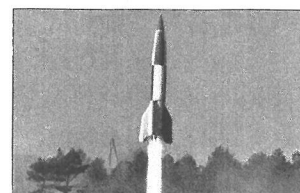
Sovětský tank IS-3 měl výborné manévrovací schopnosti a byl velmi spolehlivý.

Pancéřová pěst se používala v boji proti tankům, vystřelit se z ní dalo jen jednou.

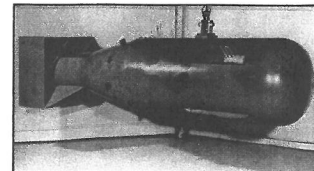
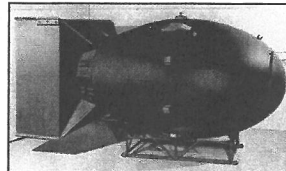
Ve 2. sv. válce se začaly používat moderní ponorky, které se nemusely vynořovat na hladinu.

Německá raketa V-2 – Němci tyto rakety použili k ostřelování Londýna (hl. město Velké Británie).

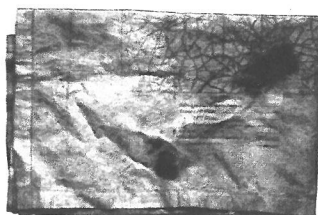

Samopal – jedna ze zbraní používaných ve 2. světové válce. Samopaly měly různé druhy zásobníků. Vlevo je německý samopal s hranatým zásobníkem, vpravo sovětský s bubnovým (kulatým) zásobníkem.

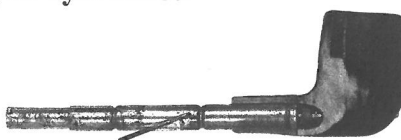

Atomové bomby, které svrhly USA v srpnu roku 1945 na Japonsko. Japonci, kteří bojovali na straně Německa, totiž odmítali válku ukončit. Až po svržení atomových bomb se Japonsko vzdalo.

Nápadité vybavení vojenských vyzvědačů

kapesník s mapou

pistole ve tvaru dýmky

tužka sloužící jako pistole

prsten s tajným úkrytem

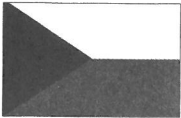
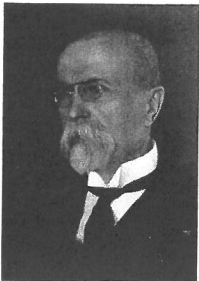
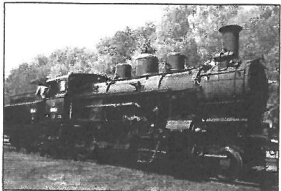

vložka do bot s úkrytem

Zopakujte si:

1. Jak se jmenoval první a jak druhý prezident Československé republiky?
2. Vysvětlete, jaká událost v Německu zapříčinila novou světovou válku.
3. Jak se díval Hitler a jeho příznivci na německý národ a jak na ostatní národy?
4. Co žádalo Německo od naší republiky a co se s ní nakonec stalo?
5. Popište, jak nám obsazení naší republiky Německem a válka změnily život.
6. Zůstali jsme i po skončení války součástí Německa?

OPAKOVÁNÍ – JSME SAMOSTATNÝ STÁT, 2. SVĚTOVÁ VÁLKA

- 1. Ve kterém roce a po jaké události vznikla naše republika?** (1 bod)
a) roku 1914, když začala 1. světová válka;
b) roku 1848, kdy habsburský panovník zrušil poddanství a robotu;
c) roku 1918 po skončení 1. světové války a rozpadu Rakouska-Uherska.
- 2. Jaký měla naše republika název?** (1 bod)
a) Československá republika;
b) Česká a Slovenská republika;
c) Česká republika.
-
- 3. Prvním prezidentem naší republiky byl zvolen:** (1 bod)
a) poslední habsburský panovník Karel I., který vládl jen dva roky;
b) žádného prezidenta jsme nevolili, měli jsme jen vládu a parlament;
c) profesor Tomáš Garrigue Masaryk.
-
- 4. Jak dlouhá byla v naší republice pracovní doba?** (1 bod)
a) desetihodinová; b) osmihodinová; c) neomezená – každý pracoval, jak dlouho chtěl.
- 5. Kolik dní v týdnu bylo pracovních? (Stejný počet dní chodily do školy i děti.)** (1 bod)
a) 5 dní – v sobotu a v neděli bylo volno;
b) 6 dní – volná byla jen neděle;
c) 4 dny – volno bylo v sobotu, v neděli a v pondělí.
- 6. Získaly ženy za dva roky po vzniku ČSR právo volit stejně jako muži?** (1 bod)
a) ano, získaly; b) ano, ale až od svých čtyřiceti let; c) stále ještě nezískaly.
- 7. Jak na tom bylo naše hospodářství?** (1 bod)
a) špatně, trvalo dlouho, než naše výrobky pronikly na světový trh;
b) patřili jsme k průměru;
c) velice dobře, byli jsme mezi dvaceti nejvyspělejšími státy světa.
-
- 8. Kterému sousednímu státu jsme museli ještě před začátkem 2. světové války odevzdat nejen pohraničí, ale celou republiku?** (1 bod)
a) Rakousku; b) Maďarsku; c) Německu.
- 9. Po obsazení naší republiky Německem se její název změnil na:** (1 bod)
a) Protektorát Čechy, Morava a Slovensko;
b) Protektorát Čechy a Morava;
c) název se nezměnil, stále jsme byli Československo.
-
- 10. Které rasy Hitler a nacisté považovali za méněcenné a plánovali je vyhubit?** (1 bod)
a) Židy a Romy; b) všechny kromě Němců; c) všechny tmavovlasé a tmavooké lidi.
- 11. Druhá světová válka skončila v roce:** (1 bod)
a) 1943;
b) 1944;
c) 1945.
-